

RISTNINGAR PÅ SKARV

Permanent imålning och dokumentation av
de historiska ristningarna på Bodskäret i Skarvs skärgård,
fornlämning 26:101 i Blidö socken, Norrtälje kommun, Uppland

Yta C. foto från norr.

Utförd i juli 2016 av Sven-Gunnar Broström

BOTARK-RAPPORT 2016-33

Redogörelse för dokumentation och permanent imålning av ristningar på Bodskäret i Skarvs skärgård, Blidö socken, Uppland.

På många öar i Stockholms skärgård finns sentida ristningar som utförts av sjömän och fiskare av olika orsaker. Vanligast är namn, initialer och årtal. I enstaka fall har kungliga fartyg sökt lä i skyddade vikar och då har man dokumenterat vistelsen genom att hugga in eleganta monogram och vapensköldar t.ex. i Furusund och på Marö. Oftast är det lokala fiskare och skärgårdsbor som ristat och då har man mest gjort namn och årtal. Sen finns det en kategori ristningar med djupare innebörd. Sådana hittar man bland annat i Skarvs skärgård norr om Svenska högarna. Dessa ristningar består bland annat av labyrinter och kompass-rosor. En del forskare tolkar dessa som ett uttryck för en lokal religion och kult.

En av delägarna i Skarv, Bengt Rinaldo från Furusund, har engagerat sig i dessa öars kulturhistoria. För att göra platsen mer känd har han uppvaktat Länsstyrelsen för att dels få ristningarna imålade, dels genom skyltar eller på annat sätt bättre kunna informera om platsens historia. År 2012 gav Länsstyrelsen tillstånd till permanent imålning av ristningarna och tanken var att detta skulle utföras året efter. Men på grund av dåligt väder, sjukdom m. m. kunde detta inte utföras förrän nu sommaren 2016.

Den första expeditionen utgick till Skarv i juni månad. Vi åkte ut dit med skärgårdsstiftelsens båt och med följde ett 10-tal deltagare från olika intressenter i projektet. Vid detta första besök rekognoserade vi på ön och lokaliserade de kända ristningarna. Vi sökte även okända sådana och lyckade hitta en med ett ankare och initialer. Tre av de kända ristningarna hade tidigare försetts med skyddsräcken av järn. Dessa var nu sönderrostade. Dessutom satt örnen på dem och sprutade sin träck över figurerna. Vi visste om detta i förväg och hade därför med oss skurborstar för rengöring av hällytorna. Vi beslöt också att ta bort de fula järnräckena vid nästa besök.

Nästa resa till Skarv ägde rum i slutet av juli. Då började vi med att medelst en vinkelslip såga bort räckena. Ristningarna sopades sedan rena från skräp och en del nytt örnräck. Därefter började undertecknad med att måla i ristningarna. Vi hade redan vid förra besöket gemensamt bestämt att måla med vit färg. Målningen tog hela dagen i anspråk med tack vare regnfritt under den tiden så blev allt målat. Nu är det bara att hoppas att färgen tål det fuktiga skärgårdsklimatet så att ristningarna kan vara synliga i många år. Nu återstår för projektet att ta itu med informationsdelen och göra Skarv till ett utflyktsmål i Skärgården.

Tumba i augusti 2016

Sven- Gunnar Broström
BOTARK

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

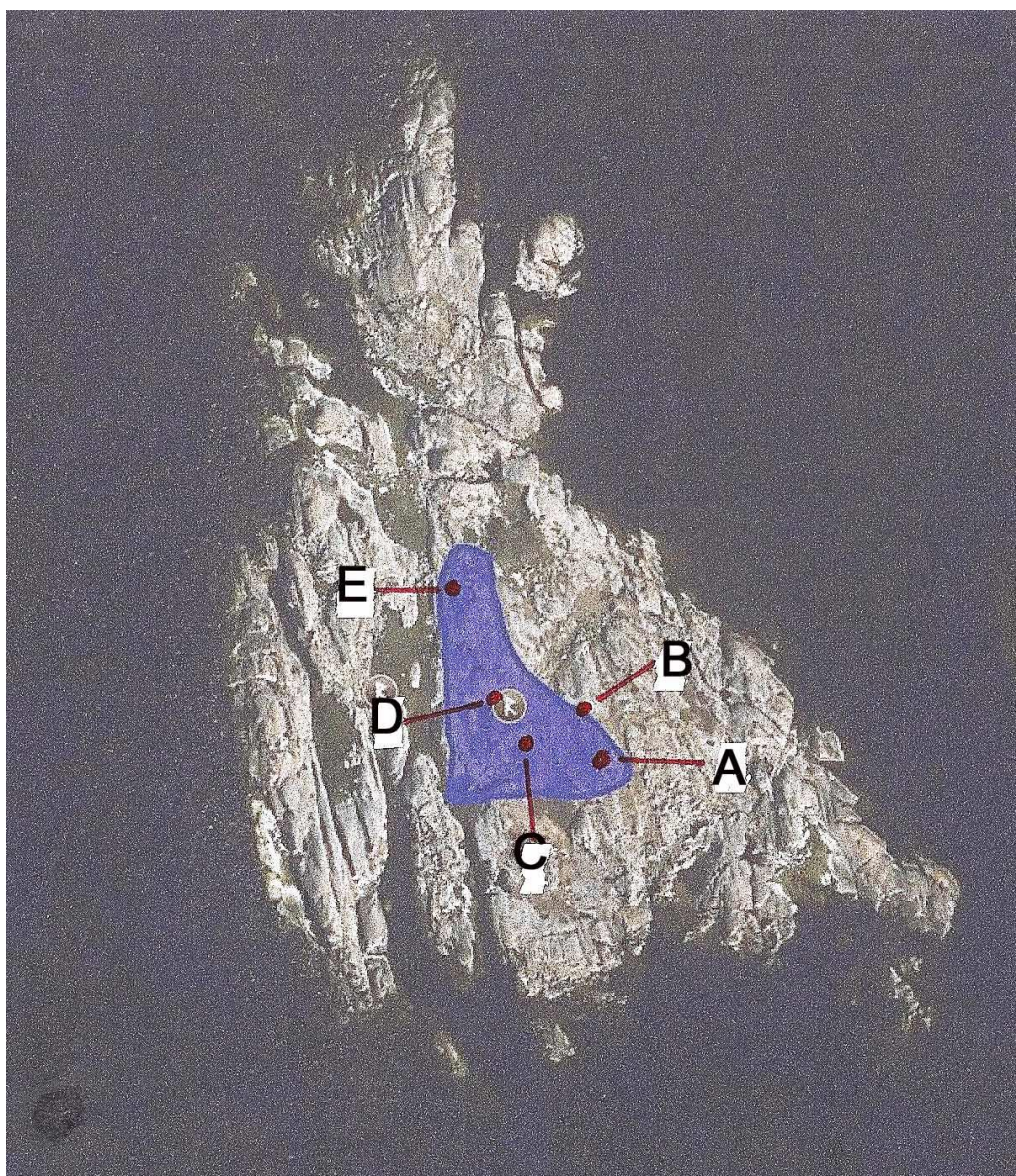
Beställare: *Bengt Rinaldo, Furusund*

Tillstånd: *Länsstyrelsens beslut 2012-09-05 Dnr. 431-3380-2012*

Fältarbetstid: *juni-juli 2016*

Använt material vid imålning: *Vit täckfärg, Alcro bestå*

Dokumentation och rapport *Sven-Gunnar Broström*

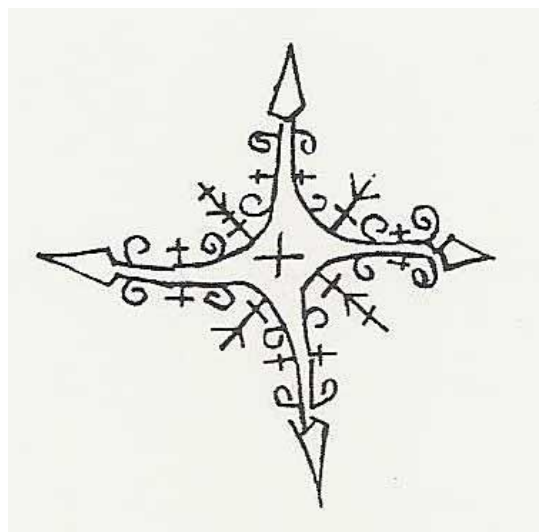
Flygfoto från FMIS över Bodskäret med ristningslokalerna markerade. Det blå området är den registrerade fornlämningen Blidö nr 26:101 som innehåller både ristningarna och spåren av bebyggelselämningar.

På toppen av bebyggelseområdets högsta punkt ligger:

A/ Sentida ristning 1,5 x 1,3 meter (N – S) bestående av 1 labyrint, 1 teckenstav, 2 kompassrosor samt initialer och årtal.

Lokal A

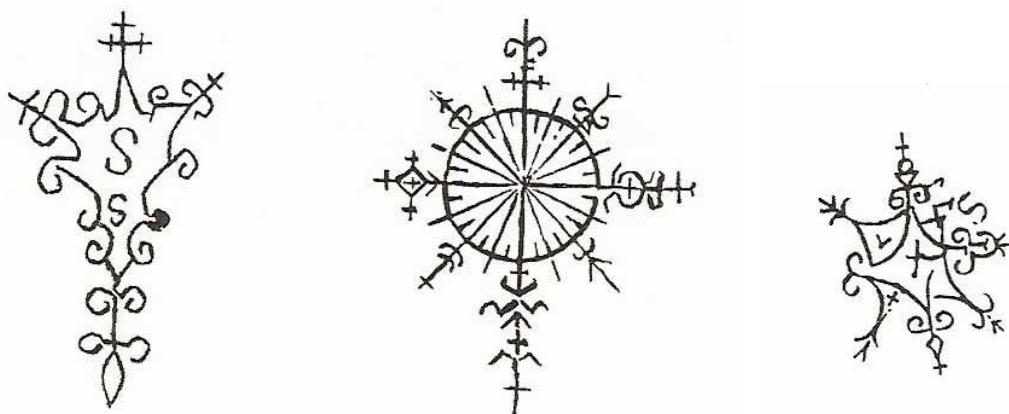

Sten Rinaldos teckning av kompassrosen

16 meter norr om A och på toppen av en något lägre häll ligger:
B/ Sentida ristning 0,7 x 0,9 meter (Ö – V) bestående av
3 kompassrosor samt initialer?

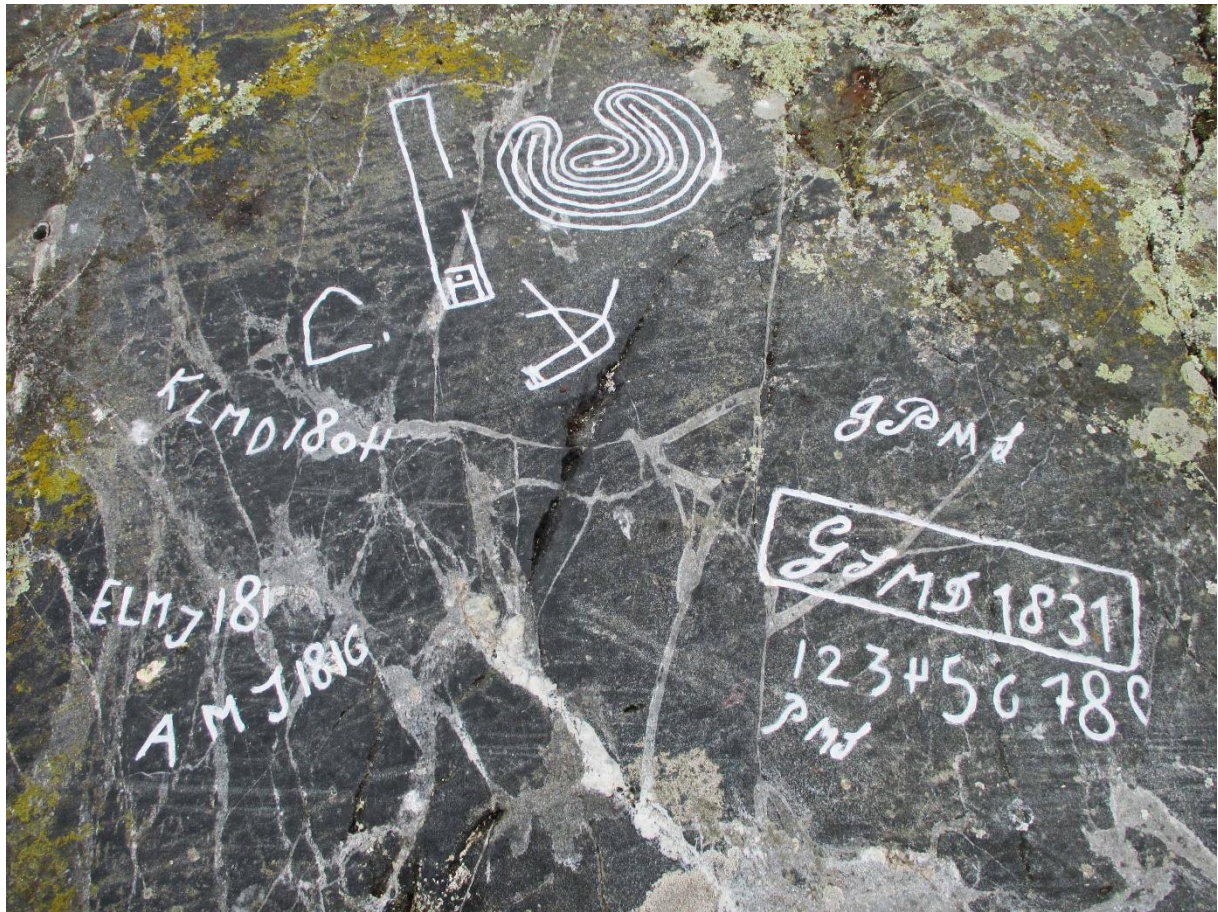

Lokal B

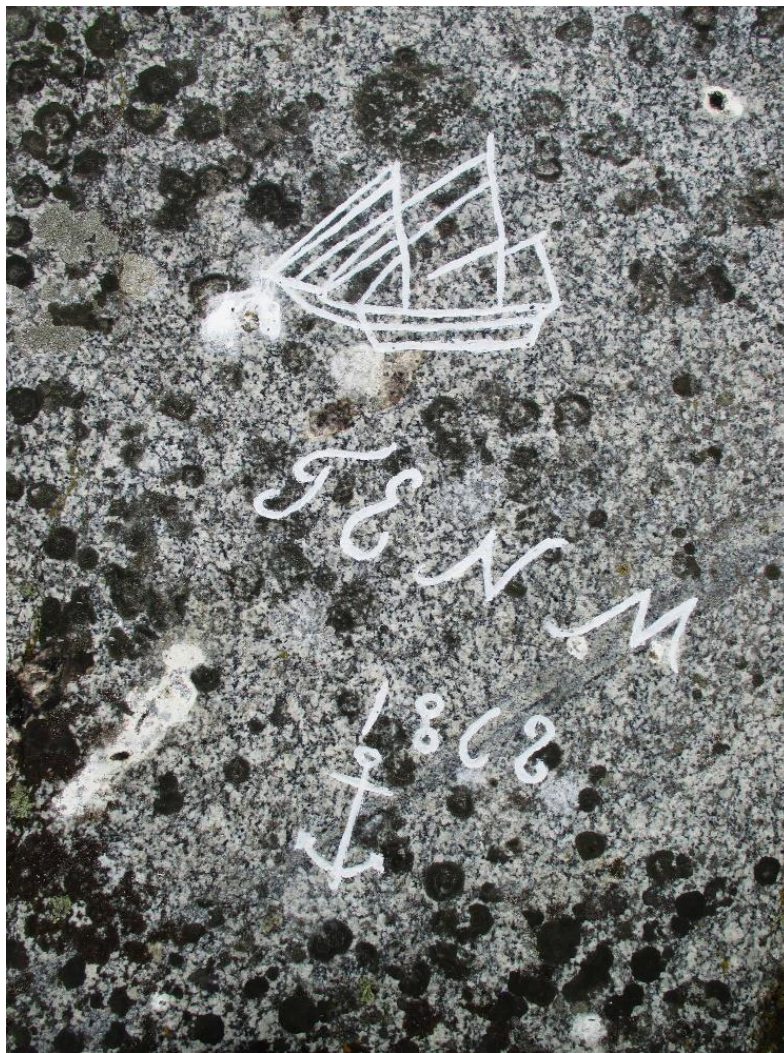
Sten Rinaldos teckningar av kompassrosorna.

22 meter VSV om B och på östra kanten av lägre liggande hållplatå ligger:
C/ Sentida ristning 1,3 x 1,3 meter bestående av
1 labyrint, en ofullständig teckenstav, 1 båt, 1 obestämbart figur samt initialer och årtal.

Lokal C

15 meter NNV om C och på södra kanten av plan hållplåt ligger:
D/ Sentida ristning 0,5 x 0,5 meter bestående av
1 båt samt initialer och årtal.

Lokal D

36 meter NNV om D och på brant västsluttande häll ligger:
E/ Sentida ristning 1,4 x 1,0 meter (N – S) bestående av
1 ankare? samt initialer och bokstäver

Denna ristning är delvis nyupptäckt.

Lokal E